

К. е. н. Дереза В. М., Буряк Н. С

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗРОСТАННЯ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ, ЯК ЗАПОРУКА ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Україна, обравши європейський вектор розвитку, взяла на себе зобов'язання з реформування економіки. Запорукою стабільного розвитку економіки є наявність стабільної банківської системи, яка надає можливість суб'єктам підприємництва залучити ресурси для своєї діяльності, або надійно їх розмістити. Хоча безпосередньо текстом Угоди про асоціацію з Європейським союзом не передбачається виконання угод Базельського комітету щодо формування капіталу, але саме перехід до нових стандартів Базеля III дасть можливість очистити банківську систему, залишити учасників, які здатні витримати конкурентну боротьбу і виходити на європейський ринок. Можна очікувати, що адаптація вимог НБУ до системи Базель III стане одним з чинників, що дасть можливість зміцнити вітчизняну банківську систему, підвищить довіру до банків з боку клієнтів і інвесторів, які зацікавлені у впровадженні європейських правил ведення бізнесу.

Адаптація міжнародних стандартів до формування банківського капіталу передбачає пристосування цих вимог до умов практики формування капіталу банківських установ, визначення наслідків впливу змін пруденційного нагляду на обсяги і якість формування капіталу.

Частина складових елементів Базеля III вже використовується в вітчизняній банківській практиці або очікується їх впровадження, що закріплене у відповідних нормативно-правових актах, зокрема: норматив достатності основного капіталу; буфери запасу (консервації) капіталу і системної важливості та контрциклічний буфер.

Крім того вимоги національних стандартів до достатності капіталу є більш високими у порівнянні з міжнародними. Так, якщо враховувати вимоги до достатності сукупного капіталу, величини буферів капіталу (без врахування

буферу системної важливості), то фактичні вимоги до капіталу будуть коливатись в межах 10,5–13% (за Базелем III) і 12,5–15% (відповідно вимог, закріплених у Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні) [1]. Крім того, вимоги до мінімального капіталу 1 рівня є також більш високим – 7% проти 6%.

НБУ значно розширив перелік «системно важливих банків відповідно до оновленої методології. Відтепер системно важливими є 14 банків, що накладає на ці банки додаткове навантаження через, підвищені вимоги для забезпечення їх запасу міцності» [2]. Так, з 1 січня 2020 року «системні банки повинні дотримуватись посилених значень нормативів миттєвої ліквідності (Н4) – не менше ніж 30% та максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) – не більше ніж 20%. Крім того, такі банки повинні сформулювати додатково до нормативного значення достатності основного капіталу буфер системної важливості, що почне діяти з 01.01.2021 року. Розмір буферу залежатиме від значення показника системної важливості банку і коливатиметься від 1 до 2%» [1]. А також, ці банки мають розробити план відновлення діяльності згідно до вимог НБУ, що буде сприяти швидкій стабілізації їхньої роботи в умовах кризи.

Після втрати статусу системної важливості, банк має дотримуватися зазначених вимог протягом ще 12 місяців. Зазначений статус не гарантує банкам особливих умов підтримки ліквідності з боку НБУ у кризові періоди. Також системно важливі банки (окрім державних) не можуть розраховувати на отримання коштів від уряду з метою капіталізації.

Таким чином, запровадження системно важливими банками зазначених вимог до капіталу в середньо- та довгостроковій перспективі призведе до зростання їх капіталізації та фінансової надійності, що також відіб'ється на усій банківській системі. Стабільність та надійність банківської системи дозволить економічним суб'єктам здійснювати розрахунок результатів своєї діяльності на довший період, що вплине на ефективність економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Постанова НБУ № 368 від 28.08.2001р. «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні». / [Електронний ресурс]. Режим доступу: – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>
2. Рішення Правління НБУ від 27.06.2019 р. № 438 «Про визначення системно важливих банків» / [Електронний ресурс]. Режим доступу: – https://bank.gov.ua/legislation/Decision_27062019_438-rsh2.